

Funded by the
European Union

PALYGINAMOJI ATASKAITA

NENPIC PROJEKTE DALYVAUJANČIŲ ŠALIŲ
ATLIKTŲ TYRIMŲ

Projekto koordinatore:
ponia Renée M. Scott Avellaneda

E-mail:
rscott@alianzapreventiva.com

Tel.:
+346786466125

RODYKLĖ

1. ĮVADAS

2. DUOMENŲ NAUDOJIMAS

a. Projekto dalyvių apibūdinimas

- i. Organizacijos partnerės ir projekto nariai
- ii. Tyrime dalyvavusios organizacijos
- iii. Asmenys, dalyvavę tyrime

b. Apie **INFORMAVIMO IR KONSULTAVIMO PROCESĄ** prieš priimant sprendimą:

- i. Darbuotojų **INFORMAVIMO** ir **KONSULTAVIMO** dėl COVID-19 **INFEKCIJOS PREVENCIJOS** proceso įvertinimas.
- ii. Darbuotojų **INFORMAVIMO** ir **KONSULTAVIMO** apie geriausią būdą **PALAIKYTI VEIKLĄ IR TĖSTI VERSLĄ** proceso įvertinimas.

c. Apie **DALYVAVIMO procesą** prieš priimant sprendimus:

- i. Darbuotojų **DALYVAVIMO** rengiant procedūras, susijusias su COVID-19 **INFEKCIJOS PREVENCIJA**, įvertinimas.
- ii. Darbuotojų **DALYVAVIMO** proceso kaip geriausiai **IŠLAIKYTI VEIKLĄ IR VERSLO TĖSTINUMĄ** įvertinimas.

d. „Išmoktos pamokos“. Informavimo, konsultavimo ir darbuotojų dalyvavimo valdant Covid 19 krizę patirties perkėlimas į kitas krizines situacijas.

e. Skatinamų COVID-19 krizės valdymo procedūrų įvertinimas pagal:

- i. Kiekvienos NeNPIC projekte dalyvaujančios šalies vyriausybę.
- ii. NeNPIC projekte dalyvaujančios profesinės sąjungas.
- iii. NeNPIC projekte dalyvaujančios verslo organizacijas.

f. Nauda, gauta pasinaudojant darbuotojų teise į konsultavimą ir dalyvavimą

3. IŠVADOS

- a. **Dabartiniai dalyvaujančių šalių iššūkiai.**
- b. **Galutinė išvada.**

IVADAS

Šios ataskaitos tikslas – apibendrinti Kroatijos, Lenkijos, Serbijos, Juodkalnijos, Lietuvos, Makedonijos, Italijos ir Ispanijos patirties lyginamąjį žemėlapį stiprinant transporto darbuotojų konsultavimo ir dalyvavimo įgyvendinimą po COVID 19 krizės.

DUOMENŲ NAUDOJIMAS

A. Projekte dalyvaujančio transporto sektoriaus apibūdinimas:

i. NENPIC projekto partnerinės organizacijos

¹ Grafikas	PROFESINIŲ SĄJUNGŲ organizacija	DARBDAVIŲ organizacija
ŠALIS		
KROATIJA		Kroatijos geležinkelininkų profesinė sąjunga (SŽH) (KROATIJA),
LENKIJA	Lenkijos valstybinio geležinkelio eismo kontrolierių sąjunga PKP (LENKIJA),	CECC- LENKIJA
SERBIJA		Vojvodinos darbdavių sąjunga (SERBIJA),
JUODKALNIJA		Juodkalnijos darbdavių sąjunga – JUODKALNIJA
LIETUVA	Lietuvos geležinkelininkų profsąjungų federacija - LIETUVA	
MAKEDONIJA	Transporto ir ryšių profesinė sąjunga STV (MAKEDONIJA)	
ISPANIJA		APETAM - SPAIN & FEDINTRA - ISPANIJA
ITALIJA		FAST

ii. Tyrime dalyvavusios organizacijos

Lentelėje apibendrinamas projekte nurodytų ir aktyviai jame dalyvavusių transporto sektoriaus įmonių apibūdinimas. Šioje lentelėje kiekvienai dalyvaujančiai šaliai nurodoma reprezentatyviausia transporto priemonė, nuosavybės tipas, pagrindinė veikla, dalyvaujančių įmonių dydis ir projekte dalyvaujančių žmonių socialinė padėtis kiekvienoje šalyje.

2 lentelė	TRANSPORTO PRIEMONĖS PAGRINDINĖS				NUOSAVYBĖ		VEIKLA		DYDIS				DALYVIAI	
	Laivybos	Oro	Kelių	Sausumos geležinkėlio	Viešojo	Privati	Prekės	Keleiviai	Mikro įmonės (Mažiau nei 10 darbuotojų)	Mažos įmonės (nuo 10 iki 25 darbuotojų)	Vidutinės įmonės (nuo 25 iki 250 darbuotojų)	Didelės įmonės (Daugiau nei 250 darbuotojų)	Bendrovė	Profsajun ga
ŠALIS														
KROATIJA	X		X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X
LENKIJA	X	X	X	X		X	X	X	X	X		X	X	X
SERBIJA			X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X
JUODKALNIJA		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	
LIETUVA			X	X		X	X	X	X	X	X	X		X
MAKEDONIJA		X	X	X		X	X	X		X	X	X		X
ITALIJA			X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	
ISPANIJA	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

iii. Tyrime dalyvavusių žmonių profiliai

3 lentelė																
PROJEKTE NeNPIC DALYVAUJANČIŲ ŽMONIŲ APIBŪDINIMAS																
ŠALIS	Hierarchinis lygis					Socialinio ar ekonominio darbo atstovavimas		Užimtumo būklė NeNPIC tyrimo metu			Amžius				Lytis	
	Operatorius	Komanda	Valdyba	Savininkas	Kita	Įmonės atstovas	Profesijos atstovas	Aktyvus	Bedarbis	Sutrumpintas darbo laikas	Tarp 18-30 metų	Tarp 31-45 metų	Tarp 46-65 metų	Virš 65 metų	Vyriška	Moteriška
KROATIJA	61,1 %	33,3 %	5,6 %	-	-	61,1 %	38,9 %	100 %	-	-	-	33,3 %	66,7 %	-	88,9 %	11,1 %
LENKIJA	61,6 %	26,9 %	3,8 %	7,7 %	-	64,2 %	17,9 %	78,9 %	7,9 %	13,2 %	77,5 %	15 %	7,5 %	-	59,2 %	40,8 %
SERBIJA	57,6 %	27,3 %	10,6 %	4,5 %	-	43,9 %	47,1 %	95,4 %	4,5 %	-	6,1 %	43,9 %	47 %	3 %	71,2 %	28,8 %
JUODKALNIJA	-	100 %	-	-	-	100 %	-	100 %	-	-	-	100 %	-	-	100 %	-
LIETUVA	81,5 %	16,1 %	2,4 %	-	-	13,9 %	57 %	98,8 %	1,2 %	-	1,3 %	22,5 %	75 %	1,2 %	56,3 %	43,8 %
MAKEDONIJA	48,2 %	9,3 %	1,9 %	-	40,6 %	66,7 %	29,6 %	98,1 %	-	1,9 %	7,4 %	44,4 %	46,3 %	1,9 %	68,5 %	31,5 %
ITALIJA	54,5 %	-	15,9 %	22,7 %	6,9 %	36,4 %	43,2 %	75 %	-	25 %	4,5 %	45,5 %	50 %	-	72,7 %	27,3 %
ISPANIJA	51,1 %	34,9 %	9,3 %	4,7 %	-	88,4 %	11,6 %	100 %	-	-	-	34,9 %	65,1 %	-	55,8 %	44,2 %

B. Apie INFORMAVIMO IR KONSULTAVIMO PROCESĄ prieš priimant sprendimą:

a. Darbuotojų INFORMAVIMO IR KONSULTAVIMO DĖL INFEKCIJOS PREVENCIJOS proceso įvertinimas.

4 lentelė																			
DARBYTOJŲ INFORMAVIMA SIR KONSULTAVIMAS DĖL INFEKCIJŲ PREVENCIJOS																			
ŠALIS	Apsauginių priemonių, tokių kaip pirštinės, kaukės ir kt., pasirinkimas.		Informacija, kurią reikia perduoti apie COVID 19; simptomai, infekcijos būdai, prevenciniai įpročiai ir kt.		Skelbtina informacija apie Vyriausybės nustatytas priemones gyventojams apsaugoti ir turinčias įtakos sektoriui dėl visiško arba dalinio transporto sektoriaus veiklos sustabdymo		Tinkami kanalai greitai ir efektyviai pasiekti visą darbo jėgą		Informacija darbuotojams ir klientams, kaip saugiai ir patikimai atlikti funkcijas		Mokymai, siekiant užtikrinti, kad transporto naudotojai naudotųsi apsauga ir laikytųsi higienos standartų		Pasitenkinimas gautos informacijos naudingumu		Pasitenkinimas gautų mokymų naudingumu		Saugumo ir apsaugos nuo užkrėtimo suvokimas jūsų organizacijos įgyvendintomis priemonėmis		
	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	
KROATIJA	X		X		X		X		X		X		X		X		X		
LENKIJA	X		X		X		X		X		X		X		X		X		
SERBIJA	X		X		X		X		X		X		X		X		X		
JUODKALNIJA	X		X		X		X		X		X		X		X		X		
LIETUVA	X		X		X		X		X		X		X		X		X		
MAKEDONIJA		x		x		x		x		x		x		x		x		x	
ITALIJA	X		X		X		X		X		X		X		X		X		
ISPANIJA	x		x		X		x		X		x		X		x		x		

b. Darbuotojų INFORMAVIMO ir KONSULTAVIMO apie geriausią būdą palaikyti veiklą ir tęsti verslą proceso įvertinimas.

5 lentelė																
DARBUOTOJŲ INFORMAVIMAS IR KONSULTAVIMAS DĖL DARBŲ REORGANIZACIJOS DĖL VEIKLOS SUMAŽĖJIMO TRANSPORTO SEKTORIUJE																
ŠALIS	Organizacijos uždarymas. Veiklos nutraukimas.		Darbo jėgos mažinimas. Atleidimai iš darbo.		Laikinas darbo sutarties nutraukimas (tam tikram laikui)		Gauto atlyginimo sumažinimas		Prailgintas darbo laikas		Sutrumpintas darbo laikas		Perėjimas prie nuotolinio darbo tam tikrose darbo vietose		Nesugebėjimas pritaikyti darbų nuotoliniam darbui	
	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas
KROATIJA		X		X	X			X		X		X	X		X	
LENKIJA		X		X		X		X		X		X		X		X
SERBIJA		X		X	X			X		X	X		X		X	
JUODKALNIJA		X		X	X		X		X		X		X		X	
LIETUVA		X		X		X		X		X		X		X		X
MAKEDONIJA		X		X		X		X		X		X		X		X
ITALIJA		X		X		X		X		X		X	X			X
ISPANIJA		X		X		X		X		X		X	X		X	

C. Apie DALYVAVIMO procesą prieš priimant sprendimus:

a. Darbuotojų DALYVAVIMO kuriant būdus, kaip kovoti su Covid 19 infekcijos prevencija, įvertinimas.

6 lentelė		DARBUOTOJŲ DALYVAVIMAS UŽKRĖTIMO COVID-19 PREVENCIJOS ASPEKTAIS									
ŠALIS	Infekcijos rizikos nustatymo ir vertinimo procesai		Sprendimų ir prevencinių techninių, kontrolės ir apsaugos priemonių projektavimas šaltinyje, perdavimo terpėje ir asmeniui.		Bendravimo su kitais organizacijos darbuotojais apie riziką ir prevencines priemones siekiant išvengti užsikrėtimo procesas		Darbuotojų mokymo procesas tema „Higienos ir sanitariniai įpročiai kovojant su COVID 19“.		Incidentų ir galimų infekcijų stebėjimo procesas		
	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	
KROATIJA		X		X	X			X		X	
LENKIJA		X		X		X		X	X		
SERBIJA	X		X		X		X		X		
JUORKALNIJA	X		X		X		X		X		
LIETUVA	X		X		X		X		X		
MAKEDONIJA		X		X		X		X		X	
ITALIJA		X		X		X		X		X	
ISPANIJA	X	X	X		X		X		X		

b. Darbuotojų DALYVAVIMO proceso kaip geriausiai išlaikyti veiklą ir veiklos tęstinumą įvertinimas.

<i>7 lentelė</i>	DARBUOTOJŲ DALYVAVIMAS DARBO REORGANIZAVIMO ASPEKTUOSE DĖL VEIKLOS SUMAŽĖJIMO TRANSPORTO SEKTORIUJE			
ŠALIS	Kurti ekonomiškai perspektyvius sprendimus, kurie leistų tvariai ir pelningai užtikrinti verslo tęstinumą		Nuotolinio darbo taikymas organizacijoje	
	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas
KROATIJA		X		X
LENKIJA		X		X
SERBIJA		X	X	
JUODKALNIJA	X		X	
LIETUVA		X		X
MAKEDONIJA		X		X
ITALIJA		X	X	
ISPANIJA		X	X	

D. „Išmoktos pamokos“. Patirčių pernešimas į kitas krizines situacijas.

Šiam tyrimui yra labai svarbu įvertinti, ar dalyvaujančios šalys mano, kad būtų įmanoma **Gerąją informavimo, konsultavimo ir darbuotojų dalyvavimo** valdant Covid-19 sukeltą krizinę situaciją **praktiką** perkelti į kitas galimas krizines situacijas, tokias kaip dabartinė padėtis, kurią sukėlė karas tarp Rusijos ir Ukrainos.

Norėdami tai padaryti, pažvelgsime į rezultatus, pateiktus 4 ir 6 lentelėse, kuriose pateikiama lyginamoji dalyvių konsultavimo ir dalyvavimo vertinimų, **susijusių su sveikatos krize** (kuri yra laikoma gerąja praktika), ir konsultavimo bei dalyvavimo veiksmų vertinimų analizė, susijusi su **ekonomikos krizės ir verslo tvarumo aspektais** nurodytais 5 ir 7 lentelėse (kurie paprastai **NĖRA** laikomi gerąja praktika).

Todėl, atsižvelgiant į tai, kad Rusijos ir Ukrainos karo sukelta krizė daugiausia yra ekonominė, jie nemano, kad būtų įmanoma ar patogų pakartoti pandemijos metu patirtus veiksmus. Be to, jie mano, kad, atsižvelgiant į vienos ir kitos praktikos rezultatus, šios naujos ekonomikos krizės traktavimas turėtų būti identiškas įmonių, profesinių sąjungų ir valdžios įsipareigojimams sveikatos krizėje. Per tą krizę dauguma šalių mano, kad buvo solidarumas, informuotumas, konsultavimasis ir dalyvavimas valdant bei priimant sprendimus, siekiant paspartinti dabartinės krizės įveikimo procesą savo organizacijose.

Dalyvaujančios šalys yra įsitikinusios, kad ta pati konsoliduota praktika leistų organizacijoms susidoroti su energetikos iššūkiais, kuriuos transporto sektoriui kelia Žaliojo kurso 2050 m. darbotvarkė.

Didžiausia kliūtis konsultavimui ir dalyvavimui ekonominės krizės valdymo aspektuose yra derybų instrukcijos, kur atspirties taškas turi būti nustatytas remiantis tuo, kas „įmanoma ir įvykdoma“, o ne „pageidautina“, kur reikia rasti geriausią susitarimą tarp profsąjungos pozicijos išlaikyti užimtumą ir darbo sąlygas, ir darbdavio pozicijos pritaikyti darbus ir darbo užmokesčio išlaidas prie paslaugų paklausos.

Šalyse, kuriose veikė socialinis dialogas ir kuriose vyriausybės, vykdančios aktyvią ekonominės pagalbos įmonėms ir darbuotojams politiką, įgalino profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų sutarimą, yra matoma, kad šios šalys lengviau išbrido iš ekonomikos krizės. Žr. lenteles Nr. 8, 9, 10.

E. Skatinamas Covid 19 sukeltos krizės valdymo procedūrų vertinimas:

- i. Toliau pateiktoje lentelėje parodytas reprezentatyvios transporto sektoriaus imties, kurią atrinko partneriai iš kiekvienos šalies dalyvaujančios šiame tyrimo projekte, **kiekvienos šalies VYRIAUSYBĖS SKATINAMOS PRAKTIKOS** suvokimas.

8 lentelė	Specialių reglamentų dėl neatidėliotųjų prevencijos, slopinimo ir koordinavimo priemonių sveikatos krizei spręsti rengimas.		Sveikatos pagalbos programų skatinimas paskirstant išteklius		Pagalbos programos, skirtos sektoriaus ekonomikai atgaivinti pandemijos metu, skatinimas		sektoriaus ekonomikos atgaivinimo pagalbos programos skatinimas šiuo metu		Sutartys su finansų institucijomis		Socialinio dialogo skatinimo gairės	
	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas	TEIGIAMAS įvertinimas	NEIGIAMAS įvertinimas
ŠALIS												
KROATIJA	X		X		X		X		X		X	
LENKIJA		X		X		X		X		X		X
SERBIJA	X			X		X		X		X		X
JUODKALNIJA		X		X		X		X		X		X
LIETUVA		X		X		X		X		X		X
MAKEDONIJA		X		X		X		X		X		X
ITALIJA		X	X			X		X		X		X
ISPANIJA	X		X		X		X			X	X	

- ii. Šioje lentelėje parodytas reprezentatyvios transporto sektoriaus imties, kurią atrinko partneriai iš kiekvienos šiame tyrimo projekte dalyvaujančios šalies, suvokimas. **PROFESINIŲ SAJUNGŲ ORGANIZACIJŲ SKATINAMI VEIKSMAI** kiekvienoje šalyje.

9 lentelė	Naujausios informacijos apie sveikatą perdavimas		Prisidėti prie sektoriaus konsultuojant darbuotojų teisių ir pareigų klausimais		Geriausios praktikos (BBPP) perdavimas sektoriuje		Darbuotojų konsultavimo ir dalyvavimo skatinimo gairės	
	Vertinimas TEIGIAMAS	Vertinimas NEIGIAMAS	Vertinimas TEIGIAMAS	Vertinimas NEIGIAMAS	Vertinimas TEIGIAMAS	Vertinimas NEIGIAMAS	Vertinimas TEIGIAMAS	Vertinimas NEIGIAMAS
KROATIJA	X		X		X		X	
LENKIJA		X		X	X		X	
SERBIJA	X		X		X		X	
JUODKALNIJA		X		X		X	X	
LIETUVA		X		X		X		X
MAKEDONIJA	X		X		X		X	
ITALIJA	X		X			X		X
ISPANIJA		X		X		X		X

- iii. Šioje lentelėje parodytas reprezentatyvios transporto sektoriaus imties, kurią atrinko partneriai iš kiekvienos šiame tyrimo projekte dalyvaujančios šalies, suvokimas, kiekvienos šalies **VERSLO ORGANIZACIJŲ SKATINAMIEJI VEIKSMAI**.

10 lentelė	Naujausios informacijos apie sveikatą perdavimas		Patarimai, kaip pertvarkyti įmonę		Informacijos apie valstybės pagalbą ir priemones sektoriui stiprinti perdavimas		Darbuotojų konsultavimo ir dalyvavimo skatinimo gairės	
	Vertinimas TEIGIAMAS	Vertinimas NEIGIAMAS	Vertinimas TEIGIAMAS	Vertinimas NEIGIAMAS	Vertinimas TEIGIAMAS	Vertinimas NEIGIAMAS	Vertinimas TEIGIAMAS	Vertinimas NEIGIAMAS
ŠALIS								
KROATIJA	X		X		X		X	
LENKIJA		X	X		X		X	
SERBIJA	X		X		X		X	
JUODKALNIJA	X			X	X		X	
LIETUVA		X		X		X		X
MAKEDONIJA		X		X		X		X
ITALIJA	X			X	X			X
ISPANIJA	X		X		X		X	

F. Nauda, įgyta naudojantis teise į darbuotojų konsultavimą ir dalyvavimą

Visos projekte dalyvaujančios šalys sutinka, kad konsultavimo ir dalyvavimo gerosios praktikos nauda buvo talentų išlaikymas, darbuotojų įgalinimas, kas taip pat leido darbuotojams jaustis vertinamiems ir pripažintiems profesionalais, buvo sukurtas abipusis pasitikėjimas, kuris leido jiems sukurti daug tvirtesnes verslo strategijas sprendimų organizacijos sveikatos ir ekonomikos krizės pandemijos metu radimui. Tai sukūrė abipusį pasitikėjimą, kuris leido sukurti daug tvirtesnes verslo strategijas, kurios padėtų rasti sprendimus organizacijos sveikatos ir ekonomikos krizei pandemijos metu ir žymiai pagerinti darbuotojų fizinę ir psichinę sveikatą bei santykius, nes jie visą laiką žinojo apie situaciją, kurioje atsidūrė jų įmonės, ir galėjo prisidėti savo patirtimi, kad pagerintų verslo gyvybingumą.

IŠVADOS

A. Dalyvaujančių šalių transporto sektoriaus dabartiniai iššūkiai

Toliau pateikiamas pagrindinių iššūkių, dėl kurių sutaria visos projekto šalys ir kuriuos laiko strateginiais siekiant pagerinti socialinį dialogą ir sėkmingą darbuotojų įtraukimą į „pagrindinius“ verslo valdymo aspektus, santrauka.

Iššūkiai darbdaviams, kurie turi:

- toliau plėtoti darbuotojų konsultavimo ir dalyvavimo praktiką.
- sudaryti sąlygas laisvam darbuotojų atstovavimo pasirinkimui ir funkcionavimui pagal nacionalinius ir Europos teisės aktus, kurios apima įstatymuose, sutartyse ir kolektyvinėse sutartyse numatytas darbo sąlygas ir garantijas.
- keisti aiškinimą, kad darbuotojų atstovų teisė į informavimą, konsultavimą ir dalyvavimą yra suvokiama kaip investicija, kuri padidins produktyvumą, pagerins darbo aplinką ir tarpasmeninius santykius ir, trumpai tariant, padės įveikti nepaprastas situacijas ar krizes.
- Skatinti ir inicijuoti įvairias tiesioginio darbuotojų įtraukimo į procesus, susijusius su problemų analize, sprendimų kūrimu ir sprendimų, turinčių įtakos procesams ir darbo sąlygoms įmonėje, priėmimo įgyvendinimą. Ypač rengiant atitinkamas darbo sutartis (pvz., darbo pertvarkymo hipotezę).
- Išnaikinti nesaugias darbo formas, kurios nemotyvuoja darbuotojų įsitraukti.
- įtraukti darbuotojų dalyvavimo ir įsitraukimo į įmonę kokybę vertinant veiklos rezultatus ir siekiant ekonominių priedų.

- Skatinti atstovaujamyjū organų, vadinamų: <<Valdymo įmonės taryba>>, kūrimą; tai konsultacinis organas, sudarytas iš narių, išrinktų iš darbuotojų ir turinčių specialias teises gauti informaciją, taip pat reikalauti tam tikrų įmonės vadovybės veiksmų.
- dirbti perkeliant geriausią pandemijos laikotarpiu įgytą konsultavimo ir dalyvavimo praktiką, kurios metu buvo sėkmingai sprendžiami su sveikatos ir ekonomine krize susiję klausimai.

Iššūkiai profesinių sąjungų judėjimui ir darbuotojų atstovams, kurie turėtų:

- plėtoti visą profesinių sąjungų platformų potencialą, siekiant prisidėti prie socialiai teisingo perėjimo prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos, įskaitant tvarų ir atsakingą energijos vartojimą.
- skatinti darbuotojus būti aktyvesnius profesinių sąjungų veikloje, t.y būti profesinių sąjungų organizacijos nariais, nes tikslus lengviau pasiekti, kai jie yra kolektyvūs o ne individualūs.

Bendri iššūkiai, kuriuos turi apsvarstyti abi šalys; įmonių ir darbuotojų atstovai.

- Atsakingą ir tvarų energijos vartojimą laikyti bendro intereso, dialogo klausimais, skatinti konsultavimą ir darbuotojų įtraukimą.
- Rasti tvarius sprendimus, kurie kartu prisideda prie darbuotojų egzistencinio saugumo ir užimtumo išlaikymo.
- Bendradarbiavimas siekiant užkirsti kelią teisinių priemonių paskelbimui ar įgyvendinimui, dėl kurių iš anksto nebuvo susitarta su transporto sektoriaus darbdavių ir profesinių sąjungų atstovais.
- Nustatyti ekspertus mobilumo ir tvarumo srityje, kad galėtų teikti patikimus patarimus savo filialams.
- Būti arčiau savo organizacijų narių, kad būtų patenkinti ekonominiai poreikiai, taip pat darbuotojų mokymo ir tobulėjimo poreikiai, siekiant išlaikyti savo darbo vietas, artimiausioje ateityje naudojant kitas technologijas, tokias kaip skaitmeninės technologijos ar dirbtinį intelektą.

Iššūkliai vyriausybėms:

- Dėti daugiau pastangų kuriant nacionalines ekonomikos strategijas, kurios labiau atitiktų JT Darbotvarkės 2030 ir Žaliojo kurso 2050 reikalavimus.
- Tiek darbdavių, tiek profesinių sąjungų organizacijoms suteikti daugiau informacijos apie tvarų ir atsakingą energijos vartojimą. Siekiant padidinti informuotumą transporto sektoriuje apie būtinybę pakeisti dabartinius judėjimo procesus į tvaraus mobilumo modelį.
- Pagerinti dialogo su reprezentatyviausiais socialiniais ir ekonominiais subjektais kiekvienoje šalyje lygį.
- Mokesčių lengvatų sistemos stiprinimas (pvz., mokesčių grąžinimo pripažinimas) įmonėms, kurios organizuoja kursus darbuotojams.
- Finansinės paramos teikimas investicijoms į transporto sektoriaus pritaikymą esamiems ir būsimiems teisiniams reikalavimams.
- Subsidijuojamų mokymo planų kūrimas, leidžiantys darbuotojams prisitaikyti prie naujų pramonės poreikių.
- Transporto priemonių įkrovimo ar kompostavimo alternatyviais degalais infrastruktūros sukūrimas.
- Alternatyvių energijos tiekimo šaltinių aprūpinimas laivams uoste ir stovintiems orlaiviams.
- Skatinti tausiojo kuro naudojimą jūrų ir oro transporte.
- Traukinį laikyti perspektyvia ir saugia Europos komunikacijos alternatyva ir palengvinti prekių bei žmonių judėjimą.
- Kad „Next Generation“ fondo lėšos būtų naudojamos tvaraus, saugaus ir nuoseklaus mobilumo skatinimui. Kad šios lėšos būtų greitai paskirstytos, nurodant galutinius tikslus informaciniams veiksams, visuomenės sąmoningumui didinti, tiesioginiam darbuotojų mokymui naujomis technologijomis, kurių prireiks naujuose pramonės procesuose.
- Kiekvieno transporto subsektoriaus socialinių ir ekonominių subjektų bendrų veiksmų planų finansavimas, siekiant juos pritaikyti prie kiekvienos grupės specifinių poreikių, nepamirštant ir savarankiškai dirbančių verslininkų poreikių.
- Vyriausybė, verslo organizacijos ir profesinių sąjungų organizacijos turėtų dėti daug pastangų, kad vizualizuotų, analizuotų ir diagnozuotų kokį poveikį šis pokyčių poreikis turės dabartiniam transporto modeliui. Taip kad, remiantis susitarimu ir socialiniu dialogu, jie būtų pasirengę sėkmingai pasiekti transporto sektoriaus raidą, numatant krizinę situaciją.

B. Galutinė išvada

Atlikus kiekvieno iš šios iniciatyvos partnerių transporto sektoriaus pateiktos informacijos lyginamąją analizę, manoma, kad kiekvienos NenPIC projekte dalyvaujančios šalies verslo ir profesinių sąjungų asociacijos galėtų dirbti kartu, sudarydamos TINKLĄ link **kultūrinių pokyčių**, reikalaujančių įsipareigojimo spręsti dabartinius ir būsimus transporto sektoriaus iššūkius. Rekomenduotina kurti bendras ir koordinuotas strategijas, kad būtų pasiektas **TIKRAS ir EFEKTYVUS** darbuotojų **KONSULTAVIMAS ir DALYVAVIMAS** valdant veiklą.